

3 febr. 1984, nummer 27

EXPRESSE

redactie: drs. G.Ch.O. Boosman, drs. L.M.L.H.A. Hermans, J.J. Metz; redactie-adres: Binnenhof 1-a, 2513 AA 's-Gravenhage, tel. 070-61 49 11; organisatie: J.N.J. van den Broek; abonnementsadministratie: algemeen secretariaat VVD, postbus 19027, 2500 CA 's-Gravenhage; abonnementsgeld: f 50,- per jaar; vormgeving en druk: Hofstad Druktechniek bv, Zoetermeer.

Medianota

Op 30 januari j.l. heeft in de Tweede Kamer de met spanning tegemoetgezogene behandeling van de medianota plaatsgevonden. De korte doch tevens krachtige nota, gekenschetst als een compromis tussen VVD en CDA, bevat een aantal uitgangspunten, die de VVD in het algemeen kan onderschrijven, zij het dat de wensen van de consument bij die uitgangspunten door de VVD-fractie gemist werden. Ondanks het onderschrijven van de uitgangspunten, bleef er met betrekking tot de beleidsplannen voor de VVD-fractie nog veel te wensen over.

Voor lokale-regionale omroep

Allereerst bestaat er de problematiek met betrekking tot het beheer van, de toewijzing van zendtijd aan- en de financiering van de lokale en regionale omroep.

In de nota wordt gesteld dat toewijzing van zendtijd aan regionale omroep moet worden overgelaten aan de Provinciale Staten en aan lokale omroepen aan de Gemeentebesturen. De VVD-fractie is het daar niet mee eens. Zij stelt zich op het standpunt dat de toewijzing door het (nieuw te vormen) Commissariaat van de media dient te geschieden. De ontwikkelingen in Limburg geven mede voeding aan deze gedachte. Naar de mening van de VVD dient de Minister af te zien van zijn voornemen om de zendtijd aan de S.R.O.L. toe te wijzen in plaats van aan de R.O.Z.

De financiering dient – in tegenstelling tot hetgeen de Regering wil – gemengd plaats te vinden, waarbij ook reclame als financieringsbron toegestaan moet worden.

Kleine bedrijven moeten immers gelegenheid hebben in hun eigen omgeving reclame te maken. Bovendien is de behoefte bij het Midden- en Kleinbedrijf om reclame te mogen maken zeer groot.

De idee, dat de lokale pers schade ondervindt van lokale etherreclame wordt door de VVD-fractie bestreden. Zo is een koppelverkoop van dagbladadvertenties aan lokale radioreclame mogelijk, hetgeen de pers juist zou stimuleren.

Tot slot heeft de VVD-fractie in dit verband ook over de juridische kant van de reclame opmerkingen gemaakt. Centraal stond daarbij de vraag of de aangekondigde verboden van reclame op lokale, regionale en abonneetelevisie en van doorgifte van buitenlandse programma's zich wel verdragen met de Europese Conventie en met het EEG-verdrag. De VVD-fractie heeft daar ernstige twijfels over.

Het omroepbestel

De VVD-fractie erkent dat dit bestel een zekere culturele betekenis heeft of kan hebben, echter het bestel is van en voor de gehele bevolking. Daar ligt haar basis. Voor de VVD gelden ten aanzien van het bestel de volgende uitgangspunten: overheid op afstand, depolitisering, beperking van het aantal toezichthoudende instanties en scheiding tussen taken en bevoegdheden. Hieraan getoetst heeft de VVD-fractie o.a. de volgende punten opgebracht:

– Het Commissariaat voor de Media (nog te vormen). De taak voor dit zelfstandig publiekrechtelijk orgaan zal worden gekenmerkt door het uitoefenen van toezicht, het

ordenend optreden, het vermogen beslissingen te nemen, het bevorderen van samenwerking, overleg en coördinatie, arbitrage en beroepsinstantie. Echter geen uitvoerende taken. Het dient naar de mening van de VVD met name te gaan om de behartiging van het belang van de omroep als geheel, niet om de belangenbehartiging van de individuele zendgemachtigden;

– De NOS, programmastichting (nog te vormen)

a. De NOS heeft tot taak de volgende programma's uit te zenden: journaals, actuele programma's, sportprogramma's van internationale allure welke om doelmatigheidsredenen beter in het kader van de gezamenlijkheid kunnen worden uitgezonden, en programma's voor etnische minderheden en educatieve programma's (motie).

b. De hoeveelheid zendtijd van de NOS dient te worden teruggebracht.

– Zendtijdverdeling:

De VVD is voorstander van het laten vervallen van de huidige bovengrens van 450.000 leden in combinatie met zendtijdverdeling. Handhaving van die bovengrens is een ondemocratisch element in ons omroepbestel. (Zie ook VVD-medianota.)

– Derde net:

De VVD-fractie heeft stelling genomen tegen de invoering van een derde net, zowel een cultureel- als een algemeen net. De voorkeur van de VVD gaat uit naar zendtijduitbreiding „in de dag” en naar invoering van „variabele zendtijd”. Allereerst geldt dat een derde net tot versnippering van de kijkers zal leiden en daarmee zullen, door een daling van de STER-tarieven, de inkomsten van de omroep waarschijnlijk dalen.

Bovendien zal de versnippering van de programmagelden tot kwaliteitsverlies kunnen leiden. (Al met al geen vergroting van de concurrentiekracht!) En daar waar culturele onderwerpen onvoldoende aan bod komen, kan worden volstaan met het vangnet van de NOS. Tot slot is er nog het financiële bezwaar. Een derde net zal tot een verhoging van de omroepbijdrage leiden, welke neerkomt op rond de f 30,-.

Abonnee tv

De VVD is van mening dat de omroepen geen directe toegang tot de abonnee televisie mogen hebben. (Zie ook VVD-medianota). Naast de principiële scheiding tussen het niet commerciële omroepbestel en de commerciële ATV speelt met name het argument van het gescheiden houden van de eigen middelen en de (publieke) omroepmiddelen.

De VVD ziet ATV als een eerste stapje op weg naar het openbreken voor de nieuwe dienstverlening via de kabel.

En hoewel abonnee televisie een reeds lang bekend medium is, waarover de discussie in feite al jaren eerder gevoerd had kunnen worden, zal het, zo is het de overtuiging van de VVD-fractie, medialand op zijn grondvesten kunnen doen schudden.

(Voor nadere informatie: drs. L.M.L.H.A. Hermans, tel. 070-614911, tst. 2654 en G.W. Keja, tel. 070-614911, tst. 2652.)

Wijziging wet sociale werkvoorziening

De wijziging van de wet sociale werkvoorziening is nogal fundamenteel omdat de opsporingsplicht van de gemeenten wordt vervangen door een bevorderingsplicht en de wettelijke mogelijkheid wordt geschapen een volumebeleid te voeren. In de begroting van het departement van sociale zaken en werkgelegenheid is dit inmiddels geconcretiseerd namelijk gedurende drie jaren een afname van het aantal WSW-ers met 2% per jaar. Dus gelijk aan wat er met betrekking tot het ambtelijk apparaat bij de rijksoverheid gebeurt. Deze wetswijziging betekent dus dat het „open-eind“-karakter van de sociale werkvoorziening beëindigd wordt. De VVD ondersteunt deze wetswijziging, omdat ook ten aanzien van de WSW niet aan een bezuiniging te ontkomen valt. Bovendien wordt al vanaf 1976 (kabinet Den Uyl, maar de PvdA neemt nu een oppositioneel, dus ander standpunt in!) geprobeerd de enorme groei van het aantal WSW-ers en de kostenstijging af te remmen. Het aantal WSW-ers nam de laatste 10 jaar toe van ca. 40.000 naar 80.000. Verdubbelde dus. De kosten stegen van zo'n 600 miljoen naar nu 3,5 miljard. Ruim verzesvoudigd. Onze woordvoerder heeft er op gewezen dat het niet zo kan zijn, dat terwijl er in de marktsector zo'n 500.000 banen verloren gingen de sociale werkvoorziening ongeremd kan blijven groeien. Ook de adviserende instanties (SER, VNG, WSW-adviescommissie) en belangenbehartigende organisaties vinden dat het zo niet door kan gaan. De SER etc. vinden echter dat er een ander middel moet worden gehanteerd n.l. budgetfinanciering. Volgens de VVD zijn volumebeleid en budgetfinanciering slechts schijnbare tegenstellingen. Op korte termijn zal alleen een volumebeleid soulaas bieden.

Tegelijkertijd wil de VVD dat op zo kort mogelijke termijn budgetfinanciering en decentralisatie van de S.W. wordt doorgevoerd. Dat betekent een geheel andere financiële en bestuurlijke structuur. Daarnaast zijn er nog een groot aantal andere maatregelen, zoals aanscherping van de WSW-doelgroep, bevordering doorstroming, herverdeling WSW-arbeid, goede afstemming met andere voorzieningen.

Een andere belangrijke wijziging betreft de B-categorie. Voor de S.W. geldt namelijk het criterium, dat de betrokkenen tenminste 1/3 moet produceren van hetgeen in vergelijkbare arbeidsorganisaties normaal is. Zij die daar niet of nog niet aan voldoen komen in de B-categorie. Nieuwe B-categorianten zullen geen arbeidscontract meer krijgen, doch zullen worden toegelaten met behoud van de uitkering voor a. scholing en training teneinde door te stromen naar de A-categorie en b. voor arbeidsachtige activiteiten.

Om een aantal redenen (Ad Nijhuis sprak in totaal ruim een uur. De weergave is derhalve heel erg beknopt) ondersteunt de VVD ook deze maatregel. Het CDA echter niet, overigens zonder dat onze coalitie-partner en dus tegen de afspraak alternatieven heeft aangedragen voor de budgettaire consequenties. Afgezien daarvan vergeet het CDA dat zijn opstelling beleidsmatig slecht is, omdat het ingediende voorstel juist tegemoet komt aan het beëindigen van het open-eind karakter van de WSW. Immers in het kabinetsvoorstel blijft dat open eind juist voor de B-categorie gehandhaafd. In het CDA voorstel is dat niet het geval.

(Voor nadere informatie: mr. G.B. Nijhuis, tel. 070-614911, tst. 2548.)

Justitiebegroting

De VVD deelt de opvatting dat rechtshandhaving geen doel op zichzelf is. Het gaat er echter om welke consequenties hieraan beleidsmatig verbonden worden.

De regering stelt, dat het strafrechtelijk stelsel in

ieder geval borg zal moeten staan voor een redelijk niveau van rechtshandhaving. Dit brengt vragen met zich mee. Komen wij door dit uitgangspunt niet op het hellend vlak terecht?

Wij stellen regels; bedreigen niet-naleving met straf; constateren dan dat de handhavingmechanismen niet toereikend zijn en vinden dit eigenlijk niet zo erg zolang een redelijk niveau van rechtshandhaving wordt gewaarborgd. Wie bepaalt dit redelijk niveau? De opsporingsambtenaar, het Openbaar Ministerie, de ambtenaar op het Departement of wie anders. Leidt dit er niet toe, dat dit in de praktijk zal gaan betekenen, dat in sommige gevallen zaken niet meer opgespoord en/of vervolgd zullen worden?

In hoeverre is het juist dat met rechtshandhaving belaste organen/instanties gaan bepalen wat wel en wat niet moet worden vervolgd of opgespoord. Dreigt het recht tot seponeren eigenlijk niet ongemerkt aan velen te worden toegestaan?

De VVD heeft als uitgangspunt, dat het recht moet worden gehandhaafd. Aangezien dit niet altijd kan lukken, hetgeen niet zo ernstig is omdat rechtshandhaving geen doel op zichzelf is, dienen maatregelen te worden getroffen die

- de instroom van zaken naar het strafrechtelijk handhavingapparaat zoveel mogelijk beperken;
- de volledige behandeling zo snel en efficiënt mogelijk doen verlopen.

Bij het gevangeniswezen is de capaciteitsproblematiek nog steeds een groot probleem.

Het tekort aan cellen heeft onaanvaardbare consequenties. Zo komt het zelfs voor, dat in hechtenis genomen delinquenten wegens plaatsgebrek naar huis worden gestuurd. Veel wordt opgevangen door gebruik te maken van de cellen op politiebureaus.

De VVD-fractie heeft daartegen ernstige bezwaren. Enerzijds omdat de gedetineerden een geheel ander en veel zwaarder regime heeft dan in de huizen van bewaring; de situatie is voor hen soms schrijnend.

Anderzijds omdat dit een zware belasting voor het politie-apparaat met zich medebrengt en de politie een taak krijgt waarvoor zij eigenlijk niet is. Het enige voordeel voor de politie schijnt de financiële tegemoetkoming te zijn.

Terecht is het beleid erop gericht aan deze uitermate onwenselijke toestand op zo kort mogelijke termijn een einde te maken. Zijn de voorgestelde uitbreidingen voldoende, zo vroeg de VVD-woordvoerder. Immers de criminaliteit stijgt sterk. In hoeverre gelden de gegevens nog van het rapport Hylkema waarop in der tijd de uitbreidingen zijn gebaseerd? De VVD is bezorgd, dat de thans voorgestelde capaciteitsuitbreiding onvoldoende is en het tekort aan cellen niet werkelijk zal verminderen.

De VVD-fractie vroeg onder andere nog inlichtingen over de open gevangenis te Heerhugowaard. Bij de voorlichting aan de buurtbewoners is gesteld, dat er mensen komen, die een „lopend vonnis“ hebben en die zich schuldig hebben gemaakt aan „gewone“ misdrijven. En voorts, dat de gemiddelde strafduur erg kort is: ruim 27 dagen; er zijn ook uitschieters. Het blijkt dat in strijd met deze voorlichting de duur van de straf van de aldaar gedetineerde aanzienlijk hoger is.

Opheldering is gevraagd over de situatie. Daarbij heeft de VVD als haar oordeel gegeven, dat een dergelijke gevangenis uitsluitend bij de gratie van een goed selectiesysteem kan functioneren hetgeen thans ontbreekt.

Overigens kan dit artikel geen overzicht geven van totale behandeling van de Justitiebegroting.

Bij het ter perse gaan van dit nummer was alleen de eerste termijn afgehandeld van de kant van de Kamer.

(Voor nadere informatie: mr. A.H. Korthals, tel. 070-614911, tst. 2119.)

Landbouwbegroting '84

De heer Waalkens vestigde de aandacht op een aantal zaken die zich in het Nederlandse deel van de landbouwpolitiek afspelen. Beginnend met het voornemen van Minister Braks om na 1984 een aanvang te maken met een lastenverlichting van het agrarische bedrijfsleven, pleitte Waalkens voor lagere vleeskeuringskosten voor de kleine- en middelgrote slagers. Hij vroeg hierbij dat als eerste te doen en niet uit te stellen tot over enkele jaren omdat de betrokkenen dan inmiddels van het toneel verdwenen zijn.

Een tweede hiervan losstaand onderwerp was de aardgasprijsontwikkeling in de glastuinbouw. Dit was het vorige jaar het gesprek van de dag in die sector vanwege de wens van de andere EG-lidstaten om de Nederlandse aardgasprijs flink op te trekken, opdat – zo zeiden zij – de concurrentie vervalsing opgeheven zou worden. Nu dit is gebeurd is men tot de conclusie gekomen dat er in de zware olieprijs, waar de gasprijs aan gekoppeld is, een aantal elementen zitten als transportopslagkosten, een aparte heffing op olie en bijvoorbeeld ook de koers van de dollar. Elementen die niets met aardgas te maken hebben en waartoe de gasprijs „geschoond“ zou moeten worden. Waalkens vroeg de Minister naar het uitzicht daarop, wetend dat deze zaak met het bedrijfsleven (landbouwschap) en Economische Zaken in bespreking is geweest.

Waalkens signaleerde in de schriftelijke stukken van het departement, dat ondermeer de landbouwvoorlichting en het landbouwonderzoek zogenaamd moeten „vermaatschappelijk“ worden. Bedoeld wordt dat voor deze dienst een rol moet worden gezien in de richting van natuurwaarden, ecologie, landschap, etc.

Spreker zag inderdaad voorlichting en onderzoek als wenselijk op die terreinen. Maar zou de technisch-economische voorlichting, alsmede het zuivere landbouwkundige onderzoek bij voortdurend op de praktijk van de agrarische ondernemer gericht willen blijven zien.

Het introduceren van de zojuist genoemde „nieuwe“ richtingen is op het departement ingegeven door het feit dat bij deze kabinetsformatie Natuurbehoud en Openluchtcreatie van het vroegere CRM naar landbouw zijn gegaan. Welnu, onderzoek en voorlichting op die terreinen is prima volgens Waalkens, maar dan wel door daartoe gekwalificeerde en geïnteresseerde mensen en door instituten met het goede etiket erop.

Een politiek interessant punt was de opmerking van Waalkens dat de uitspraak van de Minister „dat een stimulering van toetreding in productie sectoren waar dat minder gewenst is vermeden dient te worden“, zweemt naar een vestigingswet en in dit geval via een vestigingswet naar marktbeïnvloeding.

Spreker verklaarde tegen een vestigingswet te zijn omdat daarmee de wetgever (Minister) zal bepalen wie wel en wie niet, en in welke omvang iemand zou mogen ondernemen.

Na gezegd te hebben dat de „bedrijfsverzorgingsdienst“ als instrument bij ziekte en verlof in ieder geval ook in de toekomst moet blijven kwam Waalkens tot zijn laatste onderwerp.

Het ging daarbij om het voornemen van de Minister om de directie „Faunabeheer“ als zelfstandige eenheid op te heffen en onder te brengen bij de directie Natuurbeheer. Spreker pleitte voor het behoud van een aparte faunadienst vooral om zelf adviezen inzake de in het wild levende diersoorten uit te brengen, waar daarover verschil van mening bestaat bij zaken die het landelijk gebied betreffen. Een paar voorbeelden: ganzen, kluten en vossen. Hij zag voor deze dienst een taakverbreding in de richting van de vogelwetuitvoering naast die inzake de Jachtwet. Het voor-

nemen om de buitendienstambtenaren onder de natuurbeschermingsconsulent te plaatsen leek hem het *slechtste* toe wat een Minister kan doen.

(Voor nadere informatie: de heer H.P.H. Waalkens, tel. 070-614911, tst. 2349.)

Mogelijke superheffing snel afbouwen

Het Europees landbouwbeleid staat onder zware druk, het is bovendien één van de kernen van de huidige Europese stagnatie. In de landbouw zijn er afzet- en financieringsproblemen, daarnaast spelen de toetreding van Spanje en Portugal en de moeizame handelsrelatie met de V.S.

De Amerikaanse agrarische situatie vertoont overigens duidelijk gelijkenis met de Europese. Sterke productiegroei die moeilijk is te financieren nu de afzet terugvalt. De Europees-Amerikaanse verhoudingen moeten in een totaal onderhandelingspakket worden gezuiverd. Van incidentele maatregelen, zoals de Europese heffing op de import van oliën en vetten, verwachten wij geen heil.

Grondslag voor de Europese landbouwpolitiek was de idee van het veiligstellen van een aanvaardbaar boereninkomen. Vandaar gegarandeerde prijzen. Hiermee werd het principe van vraag en aanbod min of meer uitgeschakeld.

Dit is nu voor een groot deel de kern van de problematiek. Het Europees beleid moet worden aangepast. Maar het moet wel een *Gemeenschappelijk* beleid blijven. Dit is des te urgenter, omdat de uitbreiding van de productiecapaciteit in de landbouw zonder twijfel zal doorgaan. Een Gemeenschappelijk beleid betekent:

1. Een flexibele medeverantwoordelijkheidshffing, met betrekking tot de overschotten, gekoppeld aan een prijsbeleid, dat meer op een objectieve rekenmethode is gebaseerd.
2. Mogelijk nadelige gevolgen (voor het inkomen van de boeren) moeten via een gelijktijdig, gemeenschappelijk aanvullend beleid worden opgelost, niet via een nationaal landbouwbeleid.
3. Overleg met grote handelspartners moet worden geïntensiveerd (vergroting afzetmogelijkheden en rechtvaardiger voedselverdeling in de wereld).
4. De interne E.G. markt moet verder toegankelijk worden. Nog bestaande barrières moeten worden beslecht.
5. Innovatie en diversificatie, onder andere door meer nadruk op houtproductie, en plantaardige eiwitten.
6. Complexe besluitvormingsprocedures zullen herzien moeten worden.

Superheffing

Een superheffing is geen echte oplossing. Het is alleen verdedigbaar als tijdelijke noodmaatregel. Na een jaar moet er bekeken worden wat het resultaat is. Voordat we zo'n superheffing instellen moet bekend zijn wanneer de maatregel weer afloopt. Voor ons een maximale duur van drie jaar.

Als het langer gaat duren, zullen de boeren het niet meer als een maatregel zien, die door een acuut probleem wordt gerechtvaardigd. Dan wordt het zo, dat de boeren moeten opdraaien voor Europese besluiteloosheid en dat zou op den duur waarschijnlijk onduidelijk uitlokken.

De Minister heeft onlangs erop gewezen, dat de algemene inspectiedienst zou moeten worden geïntensiveerd. Een verontrustend voorstel!

De superheffing moet dus het voorspel zijn van een blijvende oplossing, die de superheffing weer overbodig maakt. Een speciale heffing op de intensieve veehouderij wijst de VVD af.

Prijsvoorstellen Europese Commissie

De concrete Europese prijsvoorstellen betekenen een inkomensachteruitgang voor de boeren van ruim 3%, zo zegt de Minister, het geheel van maatregelen, die voor de agrarische sector gelden, heeft echter een veel negatiever effect dan 3%. De heer Blauw vroeg of de Minister het complex van deze Europese maatregelen wel helemaal kan steunen.

Daarnaast bestaan er in de Europese landen verschillende fiscale regelingen en regels op het gebied van veterinaire en milieuwetgeving, ruimtelijke ordening en hinderwetzaken.

Om de boeren in Europa geen verschillen in concurrentiepositie te laten oplopen, vroeg de heer Blauw de Minister naar een vergelijkend onderzoek hierover.

Spanje en Portugal

Eenmaal getreden zijn Spanje en Portugal binnen de Europese Gemeenschap voor de Nederlandse agrarische sector niet negatief beïnvloedend. De glastuinbouw zou slechts in sommige jaargetijden problemen kunnen ondervinden. Het is daarom, dat een snelle toetreding weliswaar gewenst is, maar dat er wel degelijke afspraken moeten worden gemaakt.

Aan een herhaling van Engelse toestanden heeft niemand behoefte.

(Voor nadere informatie: P.M. Blauw, tel. 070-614911, tst. 2116.)

Onderwijsbegroting

Onderwijs vervult een belangrijke maatschappelijke functie. Toch is de maatschappelijke waardering voor het onderwijs niet hoog. Vooral in een tijd waarin het nodig is de Nederlandse economie opnieuw een gezonde basis te verschaffen behoort onderwijs eigenlijk in het centrum van de belangstelling te staan. Bij het herstel van het Nederlands productief vermogen kan onderwijs een sleutelrol vervullen. Dit betekent dat daarom ook de maatschappelijke waardering voor het onderwijs kan verbeteren. Daarvan kunnen dan ook de sociale- en culturele functies van het onderwijs profiteren. Het onderwijs in Nederland is in het gedrang geraakt en heroriëntatie is nodig op vele fronten.

Enkele aandachtspunten daarbij zijn: **A.** De verhouding tussen het Algemeen Vormend Onderwijs en het Beroepsonderwijs; **B.** Het in het gedrang komen van kennisvakken door de verbreding van het onderwijsaanbod (hetgeen leerlingen in achterstandsituaties beslist niet zal helpen); **C.** De rol van de zogenaamde constructieve onderwijspolitiek. Vanuit Den Haag wordt de onderwijsvernieuwing als het ware over het land uitgestort. Verbreding van de kloof tussen het beleid in Den Haag en de praktijk in de school is hiervan het gevolg.

Wat dit laatste betreft: De regelgeving vanuit het Ministerie kan een stuk minder. Naar de mening van de VVD kan meer verantwoordelijkheid bij de scholen zelf worden gelegd. Vele onderwijsvernieuwingen zijn gestoeld op ideologische theorieën. Daarbij komt, dat onderwijsbeleid zelden wordt getoetst op rendement en effectiviteit. Reden voor het Ministerie om zich bescheidener op te stellen. Dit betekent ook „afslanking van het departement“. De VVD heeft een voorstel ingediend dit jaar 10 miljoen minder voor personeelskosten ter beschikking te stellen.

Daarentegen wil de VVD de positie van de onderwijsinspectie versterken. Meer mankracht en meer mogelijkheden. Wij pleiten voor een aparte wetgeving voor de inspectie, die de taken en bevoegdheden helder omschrijft, die aangeeft dat helder en openbaar gerapporteerd kan worden over hoe dat beleid in de praktijk uitpakt.

Werkgelegenheid

Het aantal, met name jonge onderwijsgeevenden dat werkloos is, is zeer groot, terwijl aan de andere kant een zware opgave van onderwijsgeevenden in het Basisonderwijs wordt gevraagd, gelet op de aanstaande invoering van de Basisschool.

Ons voorstel is: één jaar geen nieuwe studenten toelaten tot de nieuwe PABO's.) De docenten aan de PABO's zouden gedurende deze periode verplichte bijscholingsprogramma's moeten verzorgen voor onderwijsteams uit de Basisscholen, die zich zodoende gedurende een halve dag per week adequaat kunnen voorbereiden op de invoering van de nieuwe Basisschool. De Basisschool kan in diezelfde periode doorwerken door op die school jonge werkloze onderwijsgeevenden in te zetten, die in die periode als boventalligen aan de school verbonden kunnen worden, ook om reguliere taken te kunnen vervullen. En de werkgelegenheidsproblematiek wordt verlicht en de voorbereiding op de nieuwe Basisschool kan beter plaatsvinden en jonge werkloze onderwijsgeevenden kunnen praktijkervaring opdoen.

Basisschool

Nog altijd zijn de financiële gevolgen van de invoering van de Basisschool onduidelijk. Het is de mening van de VVD dat vóór de invoering deze problematiek helder moet zijn. Vóór 1 juli 1984 wensen wij een geactualiseerd kostenoverzicht.

Deze problematiek houdt ook verband met de financiële gelijkstelling van Bijzonder en Openbaar onderwijs. Op dit gebied is nu een onderzoek in gang gezet en de VVD ziet de resultaten daarvan met belangstelling tegemoet.

Voortgezet Onderwijs

De problemen zijn hier zeer wel op te lossen met een hecht doortimmerd knelpuntenbeleid. Daarnaast erkennen wij, dat de voorstanders van de middenschool deze zelfde problemen willen oplossen in de toekomstige structuur voor het Voortgezet Basis Onderwijs.

We zien vanuit die hoek een ontwikkeling van het knelpuntenbeleid langzamerhand te integreren in het streven om te komen tot een éénsporig Voortgezet Basisonderwijs. De VVD-fractie wil dat niet. Ten aanzien van het Voortgezet Basisonderwijs – een niet bestaande onderwijssoort – gaat het in deze kabinetsperiode slechts om projecten en experimenten ter regeling en bekostiging waarvan een wettelijke regeling zal worden voorbereid. Toewijzing van experimenten voordat deze wetgeving van kracht is, levert strijd op met de gemaakte afspraken tussen CDA en VVD.

Maatregelen die op een of andere manier op besluitvorming terzake vooruitlopen, wijst de VVD-fractie af.

Dat betekent voor de VVD-fractie, dat ook geen beslissingen mogen worden genomen die danwel organisatorisch, danwel rechtspositioneel de weg effenen om straks het Voortgezet Basisonderwijs eenvoudig te kunnen doorvoeren.

Enkele punten hebben hierover bij de VVD ongerustheid doen ontstaan: de reorganisatie van het Directoraat-Generaal voor het Voortgezet onderwijs, de indeling in eerste en tweede fase Voortgezet onderwijs, en de gevaren die verbonden zijn aan de herschikkingsoperatie in het scholenbestand, die kwaadwillenden heel goed kunnen gebruiken om het pad naar de middenschool te effenen. Omdat het Voortgezet Onderwijs zo in beweging is, vindt de VVD dat het Nederlands Genootschap van Leraren een goede suggestie heeft gedaan, namelijk het instellen van een Staatscommissie die onderzoek gaat doen naar deze problematiek. Het Beroepsonderwijs kent nog veel te veel uitvalers. Circa 70.000 jongeren verlaten op dit moment de school

zonder diploma en zonder deugdelijke beroepsopleiding. Hieraan moet dringend iets gebeuren, onder andere door een betere onderlinge afstemming onderwijs-bedrijfsleven. Het Kort Middelbaar Beroepsonderwijs moet inhoudelijk versterkt worden en er moet een betere afstemming op het Leerlingwezen komen. Bij deze problematiek moet het rapport Wagner worden betrokken en de VVD zou het op prijs stellen nog vóór de zomer over conclusies van de Regering hierover te beschikken.

Het uit de wereld helpen van deze specifieke problemen zou een bijdrage kunnen zijn om het onderwijs blijvend een vitale rol te laten spelen bij de vernieuwing in onze samenleving.

1) PABO = Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs.

(Voor nadere informatie: J. Franssen, tel. 070-614911, tst. 2984.)

Index VVD-expressie

Als service voor onze abonnees willen wij, de redactie, u een index geven van alle artikelen die in 1983 in de VVD-expressie verschenen zijn.

De onderwerpen zijn alfabetisch gerangschikt op trefwoorden. Mededelingen van het hoofdbestuur en nieuwe rapporten van de prof. mr. B.M. Teldersstichting zijn niet in dit overzicht opgenomen. Het nabestellen van artikelen is helaas onmogelijk.

Deze index zal in het vervolg elk half jaar verschijnen.

A.	nr.	pag.
Aftrekbaarheid groot onderhoud	6	3
Algemene Beschouwingen	16/17	1
Algemene Zaken (begroting 1984)	17	2
Ambtenaren		
- salarissen	19/23	1
- overleg	22	1
- vakantiegeld	9	2
- en uitkeringstrekkers	14	1
- en uitkeringstrekkers	10	1
AOW-plus problematiek	19	2
Arbeidsongeschiktheidswet	24	4
B.		
Basisschool	6	1
	2	2
Basisonderwijs, Overgangswet op het Begroting (Europese)	5	2
	19	3
	24	4
Bejaardenorden	24	1
	25	3
Belastingen (fraude en bestrijding)	4	2
	5	1
Belastingplan (inflatiecorrectie)	11	1
	13	4
Benzineaccijns	9	3
Bibliotheken, Openbare	10	3
zie ook Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur	11	3
BKR	17	4
Boycotmaatregelen, Wet melding buitenlandse	11	2
Buitenlandse Zaken, Begroting	24	3
Burgeroorlogsslachtoffers	17	3
Bijstandswet, Algemene (begroting 1984)	20	5
Bijzondere opnemings in psych. ziekenhuizen, Wet	11	2

C.	nr.	pag.
Chartertarieven Antillen	7	2
Collegegelden	5	2
Contourennota (fiscus)	12	2
Criminaliteitsbeleid	22	3
D.		
Defensienota	21	1
Dekkingsplan 1984 (begroting)	21	1
Drugs	7	1
	24	1
E.		
Economie	1	1
Enmalige uitkering	12	1
Emancipatieplan	20	7
Eurocontrol	9	2
F.		
Failliet, „De Wereld”	5	4
Fietsverkeer	24	5
Financiële Beschouwingen (1e kamer)	24	1
Financiële Verhoudingswet 1984	15	1
Financiën (Begroting (Begroting 1984))	20	4
	24	1
Fiscus (Begroting 1984)	20	5
zie ook „belastingen”		
FNV-plan	19	1
Fraudebestrijding (zie belastingen)		
G.		
Gehandicaptenbeleid	7	3
	15	2
Gemeente	17	3
zie ook Financiële Verhoudingswet		
Gemeentelijke Herindeling	0	2
	2	2
	4	3
I.		
Inflatiecorrectie	10	1
zie ook belastingplan		
Informatica (in onderwijs)	6	2
- (en automatisering)	6	2
Inkomensnotitie	23	1
Inkomstenbelasting (geruisloze overdracht)		
J.		
Jeugdhulpverlening	19	2
	24	5
Jeugdlonen, minimum	9	4
Jeugdspaarwet (Zilvervloot)	24	4
K.		
Kaderwet Specifiek Welzijn	14	2
Kamers van Koophandel, Wet	7	3
Kapitaalvlucht	0	3
	17	2
Kerncentrales	15	1
	17	2
Kinderbijslag	7	1
Kleuter- en Lager Onderwijs, - leerkrachten in het	10	2
	11	4
	24	6
- Wet, (1e Kamer)	20	6
- Wet beheersing huisvestingsvoorziening	21	3

	nr.	pag.		nr.	pag.
- Natuurlijk verloop in het	19	3	SIR	1	1
Kortingen	0	1	Sociale Zekerheid	4	1
	23	2	Staat en Kerk	4	3
Kruisvluchtwapens	9	1		11	3
(kernwapens)	11	1	Staatsrecht	1	2
	19	4	Stedenproblematiek, Grote	11	4
L.			Stemmen per brief	12	1
Lager onderwijs			Steun aan individuele bedrijven	11	2
zie Kleuter- en Lager Onderwijs			Studierichtingen Medicijnen en		
Landbouw (slecht weer)	4	3	Tandheelkunde	5	3
- vrijstelling	4	4	Suriname	6	1
Landbouwbeleid (Europees)	10	3	- „Affaire Valk“	10	1
Lastenverlichting voor het bedrijfsleven	9	3	T.		
Libanon	5	4	Taakverdeling en concentratie		
LPG beleid	2	2	- in het Wetenschappelijk onderwijs	12	4
M.			Taiwan-debat	25	2
Medianota	10	1	T-biljetten	22	1
- van de VVD	2	1	Treindienst, Opheffing	8	3
Midden-Amerika	1	2	Troonrede	13	4
Middengroepen (en nivellering)	20	4	Turkije (Starfighters naar)	20	8
Midden- en Kleinbedrijf	18	2	Tweeverdieners (1e kamer)	25	1
Middenschool	8	2	Tweeverdieners en fiscus	20	3
Milieubegroting 1984	19	2	U.		
	20	1	Unctad	20	7
Miljoenennota 1984	13	1	V.		
Minderhedennota	14	1	Veiligheid	2	4
Misbruik van sociale voorzieningen	5	1	Verkeer en Waterstaat (begroting 1984)	19	4
N.				20	7
Nachtarbeid door vrouwen, Opheffing			Verontreiniging door schepen, Wet		
verbod	6	1	voorkoming	7	3
Natuurbehoud	20	6	Vervoerskosten buitengewoon onderwijs	8	3
Nederlanderschap	9	3	Visserij	21	3
	23	3	Volkshuisvesting (Begroting 1984)	14	2
Nicaragua en El Salvador	6	3		18	1
	7	4	Volwasseneneducatie	18	2
zie ook Midden-Amerika			Voorjaarsnota	3	1
Niet-trendvolgers	12	3		4	1
Noorden (steun voor)	2	3	Vredesdemonstratie (29 oktober)	20	8
Notarissen	12	3	Vredesonderwijs	19	1
O.			W.		
Ombuigingen	20	3	Wapenexport	23	4
Ontkoppeling, Pleidooi voor	7	2	Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur		
Ontwikkelingssamenwerking, Begroting	21	2	(Begroting 1984)	22	2
Openbaarheid van bestuur, Wet	11	3	Werkgelegenheid in de bouw	18	1
Openluchtrecreatie	20	6	Werkgelegenheidsnota 1983- 1984	20	2
Opheffing treindienst	8	3	Wetenschapsbudget 1984	18	2
P.			Willemsspoortunnel	8	2
Pachtwet	21	2	Winkelsluitingswet	4	2
Politie	20	1	Woningbezit, Nota Eigen	14	2
- stopwet	9	3	Woningsplitsing	10	2
- D'66 wil bezuinigingen	8	2	WWV	0	2
Provinciefonds	7	2	Z.		
R.			Zelfstandigenaftrek	23	3
Raad van Athene (Europese)	24	2	Zoutendijk	24	4
Rij-examen	8	3	Zuid-Afrika	8	1
Ruimtelijke Ordening (begroting 1984)	18	1	- Geen belemmeringen voor Zuid-		
S.			afrikaanse motorcouteurs	7	3
Sateliet (nederlandse)	2	3	- Apartheidspolitiek	1	1
- tv	9	2	Zuid-Limburg (Perspectievennota)	5	3
Schoolgeld	10	1			
	14	1			